

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/40/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713210010
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6713210010.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov Mgr. Kataríny Katkovej a JUDr. Petra Kvietka, vo veci starostlivosti o maloleté deti R., M., nar. XX. XX. XXXX a Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny T., deti rodičov - otca K. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. XX, XXX XX T., právne zastúpeného JUDr. Martinou Mészáros Bariakovou, Advokátska kancelária so sídlom Bystrický rad 453/77, 960 01 Zvolen a matky K. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XX, XXX XX T., v konaní o zníženie výživného pre maloleté deti, na základe odvolania otca proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 5P/261/2013-97 zo dňa 08. 04. 2014 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 5P/261/2013-125 zo dňa 05. 06. 2014 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Odvolaním napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“) návrh otca zamietol (prvý výrok). O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (druhý výrok).

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že od prechádzajúcej úpravy výživného došlo k výraznej zmene pomerov na strane maloletých detí, ktoré sú staršie o viac 3 roky. Je nesporné, že sa zvýšili náklady spojené s ich výživou, návštevou školy, so športovou činnosťou maloletého. Okresný súd konštatoval, že síce došlo k zníženiu príjmu otca, avšak v súčasnej dobe žije spolu s priateľkou a s jej maloletými deťmi v spoločnej domácnosti, pričom sa spoločne podieľajú na nákladoch. Podľa názoru okresného súdu otcova priateľka by sa mala podieľať na platení inkasa vyššou čiastkou s prihliadnutím na to, že otec k jej maloletým deťom nemá žiadnu vyživovaciu povinnosť. Okresný súd vytkol otcovi, že sa nepodieľal na zvýšených jednorazových nákladoch maloletých detí. Podľa názoru okresného súdu je v jeho možnostiach a schopnostiach dosahovať vyšší príjem, ak by vyvinul úsilie hľadať si nové zamestnanie, prípadne iným vhodným spôsobom si zvýšiť príjem. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa ustanovenia § 146 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“).

Proti rozsudku okresného súdu podal otec v zákonnej lehote odvolanie. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že zníži jeho vyživovaciu povinnosť na maloletú M. zo sumy 100,- Eur na 60,- Eur mesačne a na maloletého Z. zo sumy 80,- Eur na 40,- Eur mesačne. Uviedol, že po tom ako skončil pracovný pomer s bývalým zamestnávateľom, dosahuje nepomerne nižší príjem, aký mal v čase predchádzajúcej úpravy výšky výživného, a to viac ako o 140,- Eur. Z vykonaného

dokazovania nevyplývalo, že by matka mala vyššie výdavky na uspokojovanie potrieb maloletých detí, hoci sú maloleté deti staršie a navštevujú strednú školu, resp. druhý stupeň základnej školy. Matka má v súčasnosti nepomerne vyšší príjem než on, a keby prispievala na výživu detí sumou 180,- Eur, tieto finančné prostriedky by presahovali náklady na uspokojovanie potrieb maloletých detí. Okresný súd nesprávne ustálil, že si môže nájsť lepšie platené zamestnanie, vychádzajúc zo správy jedinej spoločnosti, z ktorej zistil, že v podobnom povolaní ako vykonáva, je zárobok zamestnanca vyšší, pričom nezisťoval, či sú voľné pracovné miesta v jeho profesii. Poukázal na to, že matka mu bráni v styku s maloletými deťmi. Podľa jeho názoru odôvodnenie okresného súdu je nepreskúmateľné, je v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p., pretože okresný súd odôvodnil výraznú zmenu na strane maloletých detí jedine tým, že sú o tri roky staršie. Uviedol, že mu po vyplatení časti výdavkov spojených s užívaním bytu, pomernej časti hypotéky a výživného nezostávajú žiadne finančné prostriedky ani len na základnú stravu a je odkázaný výživou na priateľku a svoju matku, pretože sa mu minuli finančné úspory z predaja garáže. Podľa jeho názoru matka nemá vyššie výdavky ani s cestovaním, ani so zakupovaním školských potrieb detí v porovnaní s výdavkami v čase predchádzajúcej úpravy výživného. Ak má matka zvýšené výdavky na deti, tak tieto môžu spočívať jedine v stravovaní detí, ktoré majú zrejme vyššiu spotrebu, avšak takéto tvrdenie matka v konaní neprodukovala. Jeho priateľka sa na ich spoločných výdavkoch podieľa mesačne sumou 250,- až 300,- Eur a nie je možné od nej spravodlivo požadovať, aby ho živila. V súčasnosti, keď sa jeho príjem znížil, nie je možné, aby prispieval na výživu detí mesačne spolu sumou 180,- Eur.

Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca žiadala rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že výživné na maloleté deti nebolo viac ako tri roky upravované, i keď došlo k zmene pomerov na ich strane, a to ohľadne nákladov na ich stravu, v súvislosti s návštevou školy. Maloletá M. navštevuje X. ročník O., s čím sú spojené náklady okrem stravy, cestovného 2-krát denne, notebook, pripojenie na internet, nákup farieb do tlačiarne. Maloletý Z. ma zvýšené stravovacie nároky, pretože aktívne športuje, hrá U. za Z. F. T.. Jeho náklady sú vyššie z dôvodu cestovania na tréningy, oblečenia, prania, členského - poplatok v klube 10,- Eur mesačne a pod. Uviedla, že sa otec nepravidelne stýka s maloletými deťmi. Podľa jej názoru je v jeho možnostiach a schopnostiach dosahovať vyšší príjem, ak by vyvinul úsilie hľadať si nové zamestnanie alebo si vhodným spôsobom zvýšil príjem. Môže dochádzať za prácou, keďže nemá maloleté deti vo svojej starostlivosti.

Kolízny opatrovník maloletých detí vo vyjadrení k odvolaniu otca žiadal rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že od predchádzajúcej úpravy výživného došlo k podstatnej zmene pomerov na strane maloletých detí.

Na základe podaného odvolania krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), vec prejednal v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 2 písm. a) O. s. p., bez nariadenia ústneho pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p., s použitím § 156 ods. 3 O. s. p. a rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil z týchto dôvodov:

Podľa ustanovenia § 78 ods. 1, 3 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „ZR“), dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa ustanovenia § 75 ods. 1, prvá veta ZR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

Podľa ustanovenia § 76 ods.1 ZR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Po oboznámení sa s obsahom spisu a okresným súdom vykonanými dôkazmi odvolací súd konštatuje, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu je vecne správny. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením rozsudku okresného súdu (§ 219 ods. 2 O. s. p.), ktoré je dostatočne jasné, zrozumiteľné a presvedčivé, a teda, spĺňa zákonné podmienky odôvodnenia uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O. s. p.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uvádza, že Zákon o rodine explicitne nevyžaduje na zmenu súdnych rozhodnutí podstatnú zmenu okolností, napriek tomu, vzhľadom na konštrukciu tejto okolnosti ako výnimky zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, ktorá smeruje k právnej istote, sa vyžaduje, aby k vydaniu nového rozhodnutia došlo len vtedy, ak ide o zmenu závažnejšieho charakteru. Nie je žiadúce a prípustné reparaovať právoplatné rozhodnutie pre nepodstatnú zmenu v pomeroch. V zmysle záverov aplikačnej praxe preto treba prihliadať na všetky okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu výživného. Dôvodom na zmenu rozhodnutia však budú len prípady, ak sa závažnejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov. Relevantnosť zmeny sa zisťuje porovnaním tvrdených a preukázaných nových pomerov s pôvodnými pomermi (významnými z hľadiska určovania vyživovacej povinnosti) tak, ako boli zistené v príslušnom súdnom spise vzťahujúcom sa k predchádzajúcemu súdnemu rozhodnutiu. Tým je odôvodnená požiadavka na dôkladné zistenie skutkovej situácie v rámci konaní o výživnom. Zmenu pomerov možno vymedziť ako zmenu rozhodujúcich kritérií v porovnaní so skutkovým stavom existujúcim v čase predchádzajúcim rozhodnutiu súdu. Z daného vyplýva, že existenciu zmeny, ktorá dosahuje relevantnú intenzitu pre zmenu rozhodnutia, posúdi súd a to porovnaním okolností dôležitých pre určenie výživného a to v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Nakoľko predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov, čím sa rozumie výrazná zmena tých okolností na strane oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom, ktorá môže spočívať buď v zmene subjektívnych ale i objektívnych skutočností, ktoré súvisia so zmenou v oblasti príjmových pomerov, výdavkov, celkových majetkových pomerov, zmenou potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky, prechodom medzi jednotlivými stupňami školského systému, zmenou zdravotných pomerov, stratou zamestnania, dlhodobou práceneschopnosťou, vznikom novej vyživovacej povinnosti, nadobudnutím spôsobilosti dieťaťa samostatne sa živiť a pod.

Je nesporné, že výdavky spojené so starostlivosťou o maloleté deti od predchádzajúcej úpravy výživného, teda od r. 2010 vzrástli, čo je objektívne dané jednak všeobecným nárastom všetkých nákladov, pričom nárast nákladov na ich výživu a na uspokojenie ich osobných potrieb sa prirodzene zvýšil i v súvislosti s vekom maloletých, so stredoškolským štúdiom, štúdiom na druhom stupni základnej školy, so záujmami maloletých.

Okresný súd pri svojom rozhodnutí správne zohľadnil to, že osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje výhradne matka a že táto jej osobná starostlivosť fakticky predstavuje naturálny ekvivalent materiálnej hodnoty, čiastočne zodpovedajúci tomu, čo poskytuje otec vo forme výživného. Okresný súd prihliadol i na to, že u matky došlo len k nevýraznému zvýšeniu príjmu, ktorý de facto zohľadňuje bežnú infláciu, pretože jej priemerný čistý mesačný zárobok v období od júla r. 2012 do júna r. 2013 bol vo výške 506,15 Eur (č.l.23 spisu) a v čase predchádzajúcej úpravy výživného bol jej čistý mesačný príjem vo výške 404,05 Eur. Matka má naďalej vyživovaciu povinnosť jedine k maloletej M. a k maloletému Z.. Matka je vlastníčkou trojizbového bytu vo T., C. XX.

Na strane otca došlo od predchádzajúcej úpravy k zmene okolností, pretože skončil pracovný pomer so zamestnávateľom G. K., s. r. o., T., kde jeho priemerná čistá mzda v čase predchádzajúcej úpravy výživného bola vo výške 489,99 Eur. V súčasnej dobe je otec zamestnaný u zamestnávateľa Q. K. s. r. o., J. N. XXXX/XX, T. vo funkcii K. T., T.. Aktuálny jeho priemerný čistý príjem je vo výške 340,- Eur (č.l.31-32, 62-63 spisu). Otcovi nepribudla vyživovacia povinnosť. Žije v spoločnej domácnosti s Z. S., nar. XX. XX. XXXX, ktorej priemerný čistý príjem u zamestnávateľa M. U. H. K. S., C. C. v období od januára r. 2013 do novembra r. 2013 bol vo výške 539,23 Eur (č.l. 58 spisu). Otec je na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 16. 11. 2011 (č.l.74 - 78 spisu) podielovým spoluvlastníkom

štvorizbového bytu nachádzajúceho sa vo T., J. S. XXXX/XX. Z výpovede otca na pojednávaní dňa 08. 04. 2014 vyplynulo, že matka maloletých detí mu z titulu vyporiadania BSM vyplatila sumu 22 000,- Eur. Taktiež predal garáž za sumu vo výške 4100,- Eur.

Odvolačný súd poukazuje na to, že princíp potenciality príjmov je prvkom, ktorý výrazne ochraňuje záujmy oprávneného z dôvodu, aby v rámci majetkových vzťahov odvodených od príslušných osobných rodinnoprávných vzťahov boli uspokojené potreby subjektov týchto vzťahov, a teda siaha až do tej miery, že umožňuje hodnotiť nielen jeho životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané (prednosť pred princípom fakticity), ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Zdôvodnenie aplikácie tohto princípu sa vidí v existenčnom charaktere výživného a v potrebe zabrániť povinnému, aby sa jeho konaním znižoval jeho rozsah. V konkrétnom prípade môže byť takouto okolnosťou napríklad zmena zamestnania, na základe ktorej povinný dosahuje nižší príjem, ďalej môže ísť o prípad, keď bez závažného dôvodu ukončí podnikateľskú činnosť, alebo pracovný pomer, porušenie pracovnej disciplíny, ktoré malo za následok skončenie pracovného pomeru a pod. Obdobne možno posudzovať situáciu zamestnanca s určitou kvalifikáciou, v dôsledku čoho objektívne môže vykonávať prácu v lepšie ohodnotenej pracovnej pozícii. Za vzdanie sa majetkového prospechu sa spravidla považuje i odmietnutie dedičstva, výhry, daru. Dôsledkom aplikácie princípu potenciality je, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potenciálneho príjmu, t. j. príjmu pred zmenou zamestnania, príjmu, aký by dosahoval vo vyššie ohodnotenej pozícii, z príjmu, ktorý by dosahoval pred skončením pracovného pomeru, resp. vychádza z majetkových pomerov, ktoré by dosiahol v prípade vzdania sa majetkového prospechu.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že nebol preukázaný konkrétny dôvod skončenia pracovného pomeru otca so zamestnávateľom G. K., s.r.o., T., kde jeho priemerná čistá mzda v čase predchádzajúcej úpravy výživného bola vo výške 489,99 Eur, čiže nebolo preukázané, že ku skončeniu uvedeného pracovného pomeru došlo z objektívnych dôvodov. V priebehu prvostupňového konania otec neprodukoval ani žiaden dôkaz o tom, že si aktívne hľadal zamestnanie, ktoré by bolo adekvátne jeho vzdelaniu, praxi, v ktorom by dosahoval vyšší príjem než 340,- Eur mesačne. Ani odvolací argument otca, že je vystavený hmotnej núdzi nie je dôvodný, pretože z výpisov z jeho účtu jednoznačne vyplýva, že vo februári r. 2014 konečný stav jeho účtu vedeného v U., a. s. bol vo výške 706,67 Eur (č.l. 58-59 spisu).

Podľa názoru odvolacieho súdu, je v objektívnych možnostiach a schopnostiach otca (pri využití svojho pracovného potenciálu), získať príjem, z ktorého by si mohol plniť vyživovaciu povinnosť v zmysle príslušných ustanovení Zákona o rodine, teda v tomto prípade v pôvodne určenej výške. Odvolací súd ďalej zdôrazňuje, že podľa § 62 ods. 5 ZR výživné má prednosť pred ostatnými výdavkami povinného rodiča.

Za tohto skutkového a právneho stavu rozhodol okresný súd správne, keď návrh otca na zníženie jeho vyživovacej povinnosti zamietol (prvý výrok), preto odvolací súd prvý výrok rozsudku a v súvisiacom výroku o trovách konania (druhý výrok), pri ktorom okresný súd správne aplikoval ustanovenie § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p., ako vecne správne podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.

Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p. z ktorého vyplýva, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo sa začať i bez návrhu. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.